

5. Екологічна, соціальна та управлінська інформація мають великий вплив на прийняття рішень інвесторами – ЕУ. URL : <http://ecoprostir.com/2019/03/20/ekologichna-sotsialna-ta-upravlinska-informatsiya-mayut-velykuj-vplyv-na-prijnyattya-rishen-invest-oramy-ey/>.

6. Кундря-Висоцька О. П. Демко І.І. Екологічна, соціальна та управлінська (esg) інформація в обліковій системі як інструмент верифікації концепції сталого розвитку. URL : [fkd.org.ua/article/viewFile/207241/207578](http://fkd.org.ua/article/viewFile/207241/207578).

7. Дослідження ЕУ: екологічна, соціальна та управлінська (ESG) інформація, а також дані нефінансової звітності мають великий вплив на прийняття рішень інвесторами. URL: <https://eba.com.ua/doslidzhennya-ey-ekologichna-sotsialna-ta-upravlinska-esg-informatsiya-a-takozh-dani-nefinansovoyi-zvitnosti-mayut-velykuj-vplyv-na-prijnyattya-rishen-investoramy/>.

8. Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32013L0034>

9. Оніщенко В. П. Звіт про управління як крок до інтегрованої звітності. URL : [fkd.org.ua/article/viewFile/207241/207578](http://fkd.org.ua/article/viewFile/207241/207578).

---

**Ігнатенко В. В.**, здобувачка вищої освіти 3 курсу, група ФАМ – 181

Науковий керівник – **Акименко О. Ю.**, к.е.н., доцент

*Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)*

## **ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СПРОЩЕНОЇ ТА ЗАГАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ**

Система оподаткування, виступаючи одним з найефективніших засобів впливу на діяльність малого бізнесу, постійно вдосконалюється, що підкреслює прагнення уряду встановити ефективні відносини між державою та підприємствами для забезпечення розвитку виробництва та наповнення бюджету.

Нагальним питанням, що потребує вирішення, є моніторинг позитивних та негативних сторін функціонування загальної та спрощеної системи оподаткування з метою формування настанов для ефективного розвитку українського підприємництва.

Відповідно до ст. 2 Закону № 996 і п. 1 Порядку № 419 фінансову звітність зобов'язані подавати усі юридичні особи, створені відповідно до законодавства України (незалежно від організаційно-правової форми господарювання та форми власності) і це також є проблемою для суб'єктів малого бізнесу як в оформленні, так і в часі складання [1, 2].

Через відсутність достатньої мотивації та нагляду, значна частина підприємств все ще перебуває в тіні та ухиляється від сплати податків. Саме тому, розгляд питань, пов'язаних зі створенням сприятливих умов для оподаткування малого бізнесу та детінізації всієї економіки є актуальними та своєчасними.

Здатність малого бізнесу використовувати різні системи оподаткування робить його популярною організаційно – правовою формою. Однак розвитку малого бізнесу заважає безліч економічних, організаційних та податкових перешкод. Щоб досягти високих показників у всіх видах підприємницької діяльності необхідно здійснити правильний та обґрунтований вибір системи оподаткування підприємства.

Відповідно до українського податкового законодавства, малий бізнес може застосовувати загальну або спрощену систему оподаткування [3]. На податку на прибуток базується загальна система оподаткування. Тобто немає суттєвих обмежень щодо видів діяльності, кількості працівників та річного доходу. Можна стверджувати, що ця система враховує економічні показники діяльності підприємств – у більшості випадків не мають великого податкового навантаження платники податку з низьким рівнем доходу.

Розподіл платників податків на чотири категорії має спрощена система оподаткування, яка базується на сплаті єдиного податку (далі, ЄП) та має обмеження щодо кількості працівників, рівня доходів та сфери діяльності (наприклад, обмін валюти, реалізація коштовних металів і каменів, діяльність у сфері фінансового посередництва тощо).

Згідно з п.44.1 Податкового кодексу України всі платники податків зобов'язані вести облік доходів, витрат та інших показників, пов'язаних із визначенням об'єктів оподаткування на підставі первинних документів. Отже, будь який суб'єкт господарювання, в тому числі, фізична особа-підприємець як на єдиному податку, так і на загальній системі оподаткування, повинен мати первинні документи [3].

Зазначимо, що основним нюансом роботи на спрощеній системі є обов'язкове ведення книги доходів / витрат. Також платники на спрощеній системі оподаткування часто використовують готівковий спосіб оплати, який в більшості випадків, вимагає застосування реєстраторів розрахункових операцій (далі, - РРО).

Порівнюючи дві системи оподаткування, в першу чергу розглянемо обмеження за обсягом виручки й кількістю працівників, а також обмеження за видами діяльності (табл.1).

Назва спрощеної системи оподаткування начебто говорить сама за себе, однак на практиці парадоксально, що деякі компанії свідомо уникають використання спрощених систем.

Таблиця 1 – Порівняння систем оподаткування [3, 4, 5]

Система оподаткування	Обмеження за обсягом виручки і кількістю працівників	Діяльність
Загальна система	Немає обмежень	Немає спеціальних обмежень (види діяльності, які заборонено провадити підприємцям, перераховані в ст. 4 Закону «Про підприємництво»
Платники першої групи	Річний дохід не повинен перевищувати 1 002 000 грн. Не використовують працю найманих осіб.	Можлива тільки роздрібна торгівля на ринку й надання побутових послуг виключно населенню.
Платники другої групи	Річний дохід не повинен перевищувати 5 004 000 грн. Не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, одночасно не перевищує 10 осіб.	Можна займатися виробництвом, продавати товари, вести ресторанний бізнес, надавати послуги. Останні можна надавати лише населенню і платникам ЄП.
Платники третьої групи	Річний дохід не повинен перевищувати 7 002 000 грн. Не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, не обмежена.	Виробництво і продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного бізнесу, надання послуг — будь-яким контрагентам.
Платники четвертої групи	Для юросіб - частка с/г товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75%. Для юросіб - не обмежено Для фізосіб-підприємців - не використовують працю найманих осіб	Вести діяльність на спрощеній системі можуть лише в межах фермерського господарства сімейного типу. Голова фермерського господарства — член сім'ї, визначений договором (декларацією) про створення такого господарства, він і реєструється ФОП.

Джерело: складено на основі [2]

Тож розглянемо переваги та недоліки спрощеної та загальної систем оподаткування [6]. До переваг спрощеної системи оподаткування належать:

- простий облік і звітність (для розрахунку податкових зобов'язань простіше використовувати ЄП, тим самим зменшити ризик помилок);
- ПДВ – реєстрація за власним бажанням (чи потрібно платити ПДВ платники ЄП можуть вирішити самі, ціною питання є ставка ЄП);
- свобода від РРО та/або КОРО (книга обліку розрахункових операцій) і РК (розрахунок коригування) для ФОП – знижує інтерес податкових органів до платників податків;
- ЄП замінює собою податки перелічені в п. 297.1 ПКУ [4].

Основним недоліком спрощеної системи є наявність обмежень (в обсягах доходу, видах діяльності, використанні найманої праці). Також незалежно від того, яким є обсяг доходу і чи є він взагалі, першій і другій групі ЄП необхідно сплачувати податок. Ще одним негативним фактором для платників ЄП обов'язковість сплати мінімального внеску «за себе» - 22%.

У порівнянні з спрощеною, загальна система з податком на прибуток (для юридичних осіб) або податком на доходи фізичних осіб (для самозайнятих осіб) не має жодних обмежень щодо виду діяльності, річного доходу та кількості найнятих працівників. Але податок на доходи сягає 18% від чистого доходу, а також сплачується ВЗ за ставкою 1,5% та ЄСВ – 22% (високе податкове навантаження, за наявності великої кількості працівників). На загальній системі оподаткування велике значення приділяється веденню бухгалтерського обліку, тобто податкові ризики будуть значно вищими ніж на спрощеній. У разі перевищення обороту в 1 000 000 грн. за рік, то в обов'язковому порядку відбувається реєстрація платником ПДВ. Тому при виборі оптимальної системи оподаткування необхідно врахувати усі нюанси свого бізнесу і те, що підприємствам-покупцям, які сплачують ПДВ, важливо щоб і його партнер був платником цього податку. Тому, якщо основний покупець є платником ПДВ, продавцеві він теж потрібен.

#### **Список використаних джерел**

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 року № 996-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua> ( дата звернення: 15. 03. 2021).
2. Порядок подання фінансової звітності затв. постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419 . URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF#Text> (дата звернення: 15. 03. 2021).
3. Податковий кодекс України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 15. 03. 2021).
4. Закон України «Про підприємництво» від 07.02.1991 року № 698-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/698-12> (дата звернення: 15. 03. 2021).
5. Групи платників єдиного податку в Україні. URL : <https://services.dtki.ua/catalogues/indexes/14> ( дата звернення: 15. 03. 2021).
6. Коба О. В., Шинкар Ю.Л. Порівняльний аналіз загальної та спрощеної системи оподаткування: особливості застосування, проблеми та напрями їх вирішення. Ужгород, 2019. – Вип. 25, Ч. 1. С. 116-120.